

ЗБЕРЕЖЕМО ДЛЯ ІСТОРІЇ

Дубинянський Михайло. Тисяча посмішок помаранчевої революції. — К.: Факт, 2005. — 560 с.

Тримаючи в руках незвичного формату книжечку з веселими помаранчами на обкладинці, мимоволі пригадуєш знаменитий вислів: “Людство сміється, озираячись на своє минуле”.

Справді, офіційні літописці нової української влади вже встигли видрукувати не один солідний “суперобкладинковий” фоліант на лискучому папері і з чудовими ілюстраціями-портретами діячів Помаранчевої революції та панорамними знітками осінньо-зимового запрапореного Майдану. До шкільних підручників уже встигли додати злободенні сторінки про події в Україні кінця 2004 року. Тільки чомусь залишається таке відчуття, що все це ми вже десь бачили і колись чули.

Проте остаточним підсумком подій президентських виборів-2004, який розставить усі крапки над “і”, має всі шанси стати книжка Михайла Дубинянського “Тисяча посмішок помаранчевої революції”.

Парадокс, але такого шквалу анекдотів та різногатункових “приколів”, як під час передвиборчої кампанії і, власне, виборів та ще довго по тому, Україна не знала давно, мабуть, ще з пам’ятного 1989 року — коли нищівною сатирою по сучасному ладу пройшовся перший у тоді ще союзній республіці фестиваль авторської пісні “Червона рута”. Щоправда, у пісенному форматі. А попит на політизовану усну народну творчість виникає, на думку дослідників-фольклористів, саме в авторитарних краї-

нах, коли інші засоби критикувати владу та її представників стають недоступними. До того ж гумор виконує в суспільстві певну психотерапевтичну роль, яка дає змогу мислячій людині зберегти здоровий глузд та емоційну рівновагу. І чим безглуздішими та нахабнішими стають вчинки владних осіб, тим дошкульніші кпини на них очікують.

Всю складність завдання, яке поставив перед собою молодий (22 роки) автор із Сімферополя, починаєш розуміти з перших сторінок — це не просто збірка анекдотів. Більшість традиційних фольклорних жанрів zostалися в минулому. На зміну їм виникла доволі цілісна субкультура зі своїм поетичним та образотворчим мистецтвом, яка, з одного боку, дає майже безмежні можливості для творчості, з другого — гарантує цілковиту анонімність. Зазначимо лише, що матеріал книжки на 80 відсотків запозичений з мережі Інтернет. Решта — зі звичайних мас-медіа та широко розповсюджуваних тоді листівок, “флаєрів”, “бігбордів” тощо. М.Дубинянський намагався уникнути сухої констатації факту, фіксації вчинку, події, висловлювання; він зробив спробу через призму сміху поглянути на сім доленосних місяців української історії, показати її рух у часі. Мусимо визнати: йому це вдалося непогано.

У збірці 30 розділів, кожен з яких надзвичайно ефективно — через гумор — нагадує читачеві про певний відтинок часу президентських виборів. Кожний розділ розпочинається авторським коментарем, де певні вчинки політичних діячів висвітлюються під несподіваним кутом, порівнюються з аналогічними вчинками закордонних колег; інколи автор від себе наводить цікаві історичні факти, а в розділі “Веселий Інтернет” із захопленням розповідає про цікаву й динамічну комп’ютерну гру “Хамське яєчко”. На читача очікують “третя ходка в президенти”,

“політична зоологія”, збанкрутілий “прем’єр і проффесор”, “кидалово”, спогади про “американські валянки та наколоті апельсини”, а насамкінець — справжній літопис про “Нестора-скаргописця”.

Окрім анекдотів, до збірника потрапило чимало резонансних висловів відомих політиків, цікаві випадки, що мали місце в період президентської кампанії, витвори сатириків-професіоналів і славнозвісні спроби “чорного піару”, поетичні спроби невідомих авторів, рімейки пісень відомих естрадних та рок-виконавців на виборчу тематику тощо. Книжка містить чимало ілюстрацій — кумедні “ляпи” передвиборчої агітації, навмисне зіпсовану та перероблену заздрісними опонентами політичну рекламу, карикатури, мистецький “сюрр” Май-

дану, неймовірні кадри з телебачення, яке фіксувало найменші подробиці й деталі (інколи небажані) виборчої кампанії. Хоча політичні симпатії автора очевидні, у книжці знаходимо й чимало “народної творчості” з боку опонентів помаранчевого руху як словесного, так і образотворчого ґатунку. Принаймні читач має змогу порівняти і зробити свої власні висновки.

Чесно кажучи, трохи шкода, що така цікава з усіх поглядів книжка вийшла мізерним у масштабах України накладом — дві тисячі. Адже це — своєрідний, але чудовий підручник, де йдеться про короткий (а проте яскравий!) відтинок новітньої української історії.

Ярослав Мишанич

НОВЕ ПРО ОЛЬГУ КОБИЛЯНСЬКУ

Погребенник Ярослава. Німецькомовний контекст творчості Ольги Кобилянської. — Чернівці: Рута, 2005.

Хоч би скільки було написано про “величаву квітку Буковини” (О.Гончар), окрасу й гордість української літератури кінця XIX — першої третини XX ст. Ольгу Кобилянську (1863-1942), кожна нова розвідка про письменницю викликає інтерес і науковців, і широкої громадськості. Процес осягнення її творчості, як переконують дослідження початку XXI ст. — Т.Гундорової “*Femina melancholica*” (К., 2002), І.Демченко “Особливості поезики Ольги Кобилянської” (К., 2001), С.Кирилюк “Ольга Кобилянська і світова література” (Чернівці, 2002), а також виданий у серії “Усе для школи” посібник “Ольга Кобилянська” (автор-упорядник Н. Поліщук. — К., 2001), — нескінченний. Безперечно, не залишиться непомітною на цьому шляху актуальна праця Я.Погребенник “Німецькомовний контекст творчості Ольги Кобилянської”, яка нещодавно вийшла друком у Чернівцях. Варто зазначити, що Я.Погребенник, відомий український літературознавець, пе-

рекладач, педагог, написала понад 60 наукових праць із проблем німецько-українських літературних взаємин. У своїй новій книжці дослідниця прагне ґрунтовно висвітлити питання, яке й раніше поставало у працях про О.Кобилянську; дотично його торкались ще у 1960—1970-х роках О.Бабишкін, Н.Томашук, М.Лещенко. Ідеться про творчість О.Кобилянської в німецькомовному контексті. Я.Погребенник виокремлює кілька аспектів проблеми: по-перше, аналізує особисті контакти письменниці з німецькими культурними діячами, редакторами, видавцями; по-друге, подає досі маловідомі німецькомовні відгуки про новели О.Кобилянської. По-третє, і це дуже істотно, її праця містить докладний текстологічний аналіз двомовних новел письменниці “Природа”, “Некультурна”, “Битва”, “За готар”, “Поети”, “Рожі”, “Valse mélansolique”, “Лісова мати” та ін. Крім того, Я.Погребенник вперше ґрунтовно дослідила німецькомовний аспект проблеми „О.Кобилянська-пе-